

Toimittaja suuttuu

RIITTA MIKKOLA

Helsingin Sanomissa oli 3. toukokuuta 2025 artikkeli, jossa käsiteltiin Editan vuonna 2015 ilmestyneen yhteiskuntaopin kirjan tekstiä mediasta.

Ensimmäisenä tuli mieleen, miksi kymmenen vuotta sitten ilmestynyt kirja on nyt uutisen aiheena. Onkohan toimittajan oma lapsi ysiluokalla? Toiseksi pohdin, eikö toimittaja tajua, että media on muuta kuin Hesari? Kolmanneksi tuli taas iänikuinen turhautuminen siihen, että oppikirjan tekstiä pidetään ainoana opetuksen lähteenä.

Mutta, näistä viisi: ovathan koulu ja opetus (ja varsinkin yhteiskuntaopin opetus) aina ajankohtaisia aiheita! Joten antaa mennä!

Toimittaja lainaa oppikirjan tekstiä: *”Memo-sarjan yhdeksannen luokan yhteiskuntaopin oppikirja väittää muun muassa, että mediat eivät yleensä ole riippumattomia.”* Tämän jälkeen toimittaja kertoo itse totuuden HS:sta: *”Journalistiset päätökset tehdään toimituksissa riippumattomasti.”* Oppikirja on siis väärässä, mikä näin lukijalle selvästi kerrotaan.

Toimittaja antaa kuitenkin puheenvuoron myös Jussi Hanskalle, joka on yksi oppikirjan tekijöistä. Hanska kertoo, että kappaleessa puhutaan medias- ta kokonaisuutena. Hän toteaa: *”Tekstin muotoilun taustalla ovat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, joissa korostetaan monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä.”*

Mitä tästä tulisi ajatella? Kolme näkökulmaa tulee mieleeni. Ensinnäkin: Emmekö me opettajat ole laatumedian kanssa samalla asialla? HS:n keskeisiä arvoja ovat toimittajan mukaan usko mielipiteenvapauteen, moniarvoiseen keskusteluun ja demokrati- aan. Tätähän mekin koulussa opetamme. Vai?

Toiseksikin on tärkeää ymmärtää, ettei mielipiteenvapautemme, demokratiamme tai keskustelu- kykymme ole täydellinen. Voin omasta puolestani sanoa, että pyrin vilpittömästi opettamaan sekä ope- tussuunnitelman että perustuslain mukaisesti, mut- ta en voi sanoa, että jokainen oppitunti olisi täyttä

**"Mitä on media
someistuneessa
maailmassa?"**

timanttia ja että olisin aina täydellisen riippumaton, puolueeton tai sataprosenttisen demokraattinen. Onko absoluuttista neutraliteettia edes olemassa? Eikö meidän opettajien ennemminkin tulisi yrittää tiedostaa, millaista maailmankuvaa me (usein tiedostamattamme) ajamme?

Kolmanneksi mietin, mitä on media someistu- neessa maailmassa. Minä luen sanomalehden joka aamu, mutta en ole kovista yrityksistäni huolimatta saanut yläkoululaisiani seuraamaan perinteistä mediaa, kuten vaikkapa Ylen uutisia ja pääkaupun- kiseudun valtaalehteä Hesaria. Kannattaako toimit- tajan siis närkästyä oppikirjan mediatekstistä, kun ysiluokkalaisen media on Tiktok, Insta ja ne kaikki muut alustat, joista opettaja ei ole edes tietoinen ja joiden kohdalla mitä tarkoin lähdekritiikki on aina paikallaan?

Joten näine hyvineni toivotan valoista kesää kai- kille! ■

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.